

Deute i immigració

Preguntes

Existeix alguna relació entre el deute extern d'un país i els nivells d'emigració?

Les mesures posades en marxa per solucionar la crisi del deute extern, han aturat o impulsat les migracions als països endeutats? o el que és el mateix, és possible reduir la sortida d'emigrants d'un país mitjançant alleugeriment del seu deute extern?

Té l'emigració algun efecte positiu immediat pels països endeutats? Interessa realment als governs del Sud reduir les migracions?

Esquema

- ▲ Característiques dels moviments migratoris Factors de les migracions

- ▲ Immigració i deute

- ▲ Debat

- ▲ Conclusions

CARACTERÍSTIQUES DELS MOVIMENTS MIGRATORIS EN L'ACTUALITAT

- Els moviments migratoris actuals s'han convertit en un dels elements característics de l'actual procés de globalització.
- Agudització de les desigualtats que afavoreix la conjunció dels efectes expulsió Sud-Nord i atracció Nord-Sud.
- Més accessibles a tots, d'acord amb les revolucions tecnològiques.
- Criminalitzades pels governs que cada vegada imposen més controls de tipus físic, polític i legal, complicant l'accés regular dels potencials emigrants cap als països del Nord.
- Necessitades en bona mesura per a mantenir l'actual ritme de creixement econòmic, per la generació de "mercats duals", en els quals els llocs més precaris es cobreixen per immigrants.
- Abastant un ventall major de països i zones geogràfiques, tant a l'origen com en la destinació.
- Amb un caràcter regional cada vegada més accentuat (Europa Central i Oriental, Àsia i Àfrica).
- Cada vegada més feminitzades (les dones són la meitat de les migrants internacionals).
- Cada vegada més diverses: refugiats, immigrants establerts, temporers, d'agrupació familiar, de passada cap a altre país, etc.
- Cada vegada més estables, en la mesura que les polítiques de tancament de fronteres ha dificultat la temporalitat del procés migratori.
- Amb efectes duradors sobre l'estructura global de les societats d'origen i d'acollida.

XIFRES

- Afecten al 2 % de la població mundial.
- Uns 150 milions de migrants
- El 50 % de les persones migrants viuen en països de la perifèria.
- El 47,5 % dels emigrants són dones.
- Uns 10 milions de migrants que han abandonat casa seva a causa de la destrucció mediambiental
- Uns 35 milions de persones componen el grup de migrants laborals

FACTORS QUE INFLUEIXEN EN ELS PROCESSOS MIGRATORIS

La decisió d'emigrar no es pot mai circumscriure a un sol factor.

- Situació Econòmica, tant individual com nacional
- Context Polític: refugiats, desplaçats i altres migracions polítiques
- Deteriorament Mediambiental
- Entorn social i cultural

- Migració com a decisió personal i/o familiar

IMMIGRACIÓ I DEUTE: EXEMPLES

Argentina

Pateix una de les crisis econòmiques més greus de la seva història.

És una crisi causada pel fort nivell d'endeutament i de la impossibilitat de fer front al pagament del servei del deute.

Els resultats: un altíssim nivell d'atur, una retallada de les despeses públiques i, per tant, dels serveis socials i de protecció, un increment espectacular dels nivells de pobresa i del nombre de persones abocades a aquesta pobresa, ...

Argentina havia sigut històricament un país de recepció d'immigrants. Ara ho és d'emigrants.

El preocupant en aquests moments no és la quantitat d'argentins que emigren ara, sinó els que s'estan plantejant de fer-ho.

Cal tenir en compte que l'emigració actual a Argentina està protagonitzada bàsicament pels sectors menys afectats per la crisi (en quant a nivell de pobresa)

Finalment, els destins principals són EUA, Estat espanyol, Itàlia, Alemanya i Israel.

IMMIGRACIÓ I DEUTE: EXEMPLES

Indonèsia

És també un país afectat per alts nivells d'endeutament. La situació es va agreujar amb la crisi del sud-est asiàtic:

Des de 1995 el nombre de persones vivint en la pobresa s'ha incrementat de forma substancial (del 11% de la població vivint sota el llindar de la pobresa al 1997 al 50 % a l'any 2001).

Segons el BM, entre 1997 i 1998ls salaris reals dels treballadors urbans i agrícoles s'han reduït en un 34 i un 40 % respectivament.

La crisi ha coincidit amb elevats nivells de desplaçaments de la població.

En aquest cas, s'estan donant molts desplaçaments interns (camp-ciutat).

Cal tenir en compte que els conflictes en diferents regions del país han generat més d'un milió de refugiats i desplaçats interns.

La meitat dels emigrants laborals (gent a l'atur que surt del país a la recerca de feina) legals van a Aràbia Saudita.

IMMIGRACIÓ I DEUTE: EXEMPLES

Nicaragua

Nicaragua és considerat un dels països més pobres i endeutats del planeta.

La forta recessió econòmica que assola el país des dels anys 80, s'ha agreujat amb els Programes d'Estabilització i d'Ajust Estructural imposats pel BM i FMI a la dècada dels 90 per fer front a la crisi del deute.

En general, els intents de treure Nicaragua de la crisi han estat fallits.

Segons el BM, gairebé el 50 % de la població viu en condicions de pobresa i més del 17 % en condicions de pobresa extrema.

El 44.9 % de la població està subcontractada segons el Ministeri de Treball de Nicaragua

El poder de compra del salari mig ha disminuït entre 1991 i 1998 un 44 %

IMMIGRACIÓ I DEUTE: EXEMPLES

Nicaragua

4 etapes fonamentals de sortida d'emigrants:

1. Coincidint amb el Terratrèmol de Managua al 1972
2. A finals dels 70, quan s'intensifica la lluita armada entre sandinistes i somocistes
3. Amb el triomf del Front Sandinista (anys 80), quan els partidaris de Somoza fugen del país...
4. Als anys 90 s'intensifiquen les migracions, en aquest cas fonamentalment econòmiques i laborals

Als anys 80 els emigrants nicaragüenys suposaven entre el 2 i el 3% de la població, i ara són el 10% (prop de mig milió d'habitants en un país de tan sols 5 milions)

L'emigració s'adreça fonamentalment a Costa Rica i EEUU.

IMMIGRACIÓ I DEUTE: EXEMPLES

Equador

Es troba des de l'any 99 una greu crisi, originada al 82 i agreujada als 90 amb les Reformes d'Ajust Estructural i la dolarització adoptada al 2000 per superar la crisi

Les conseqüències de la dolarització en la capacitat adquisitiva de les capes de població més pobres han arribat a uns nivells d'extraordinària gravetat.

Impacte directe de la crisi:

- Caiguda del PIB un 31 % (en dòlars) entre 1998 i 2000
- duplicació del nombre de pobres, passant de 3.9 a 8.4 milions de persones (el que significa un increment del 115 %)
- L'extrema pobresa ha augmentat del 12 al 21 % en tot el país, duplicant-se a les ciutats
- Disminució de la capacitat adquisitiva: el salari mínim a desembre del 2000 era de 117.5 dòlars, mentre que el preu de la cistella bàsica era de 260 dòlars
- Duplicació de l'atur entre 1995 i 1999, quan arriba a 14.4%
- La despesa social per habitant es redueix en un 37% entre 1996 i 1999+
- Al 199 el deute extern total supera el 100% del PIB

IMMIGRACIÓ I DEUTE: EXEMPLES

Equador

El greu context econòmic es barreja amb una sensació generalitzada de desconfiança.

L'opció d'emigrar apareix aleshores com la panacea per suplir, no només les necessitats bàsiques, sinó també per entreveure un horitzó on l'esperança de progrés personal i familiar sigui una possibilitat.

L'emigració constitueix, a més una vàlvula d'escapament per una situació, a priori insostenible:

- L'atur ha disminuït en el darrer any, coincidint amb una emigració neta que supera el 10% de la població econòmicament
- Les remeses enviades pels emigrants l'any 2000 han suposat 1.350 milions de dòlars

CONCLUSIONS: RELACIÓ ENTRE IMMIGRACIÓ I DEUTE?

1 . El deute extern i els seus efectes en la deterioració de les condicions de vida dels més pobres constitueixen un dels “efectes expulsió” que encoratja l'emigració de milions de ciutadans dels països pobres cap al món en desenvolupament.

2 . El conjunt de mesures establertes per la comunitat internacional per a tractar de solucionar la crisi del deute (fonamentalment els programes d'ajustament estructural) no han arribat a els resultats pretesos. Al contrari, s'han convertit en un factor que ha agreujat l'exclusió dels sectors més vulnerables, limitant la seva protecció per part de l'estat i convertint-se en un al·licient addicional per a l'emigració.

3 . A més de les condicions objectives, el procés migratori es veu molt influenciat per factors subjectius com la percepció que la població té referent a les expectatives del país.

4 . Ni l'alleugeriment del deute ni l'ajuda al desenvolupament deuen plantejar-se per part dels països desenvolupats com eines addicionals per a tractar de frenar la sortida d'emigrants des dels països pobres. L'objectiu no és parar l'emigració, sinó generar opcions per a fer realitat el dret de tota persona, estigui on estigui, a una vida digna. Tant l'augment de l'ajuda com l'alleugeriment del deute són factors necessaris per a complir aquest propòsit.